

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van (een) gedeelte(n) uit deze uitgave in bijvoorbeeld een (digitale) leeromgeving of een reader in het onderwijs (op grond van artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot Stichting Uitgeversorganisatie voor Onderwijslicenties (Postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.stichting-uvo.nl).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@bua.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

CDA moet asiel- instroom beperken

Oneens, we moeten juist inzetten op meer gemeenschapszin

door Wouter van Dis De auteur is bij Oxfam Novib beleidsadviseur migratie en projectmanager van een project op Lesbos geweest, is coauteur van het recente CDA-document Visie op ontwikkelingssamenwerking,¹ en is CDA-lid te Rotterdam.

Er worden in Nederland immigratierecords gebroken en, zoals gewoonlijk, laait dan de discussie op om het aantal asielzoekers naar ons land te beperken. Laat ik daarom beginnen met de olifant in de Kamer: om de discussie over immigratie te vernauwen tot alleen een discussie over asiel, lijkt me feitelijk en symbolisch een verkeerde stap. Het échte probleem is dat we in Nederland asiel en migratie als hetzelfde zien – en dat niet de feiten tellen, maar dat de emotie overheerst. Daarbij voelt het bijna onpassend om deel te nemen aan een discussie over het beperken van asielzoekers.

Uiteraard begrijp ik dat Nederland niet alle wereldwijd 103 miljoen mensen op de vlucht (een triest record!) kan opvangen. Geen land kan dat alleen. Maar dat gebeurt nu ook niet, en het zal nooit gebeuren; stellen dat deze optie op tafel ligt, leidt af van de kern van de zaak. Het gaat niet om alles of niets; nee, het gaat om het volgende: hoe doen we het menswaardig en draagbaar?

Nu tot de kern van de zaak. De feiten: de afgelopen jaren werden inderdaad

immigratierecords gebroken. De oorzaken hiervan zijn veelvoudig; de gevolgen kunnen zowel positief (als oplossing voor de vergrijzing en de krappe arbeidsmarkt) als negatief (problemen op de woningmarkt, draagkracht van de samenleving) uitgelegd worden. We hebben migranten ook nodig: wie gaat onze asperges steken, onze champignons plukken of de tekorten in de zorg oplossen?

Verwelkomen

Het feit dat echter vergeten wordt, is dat ‘asiel’ gemiddeld genomen de afgelopen twintig jaar minder dan 10 procent van de jaarlijkse immigratie behelsde. Verreweg de meeste immigranten in Nederland zijn arbeidsmigranten, afkomstig uit Europa (50 procent) en Azië (30 procent). Zelfs al zou je alle asielzoekers tegenhouden in Nederland, dan zouden er nog steeds immigratierecords sneuvelen. Het vernauwen van het immigratievraagstuk tot enkel asiel is daarom in mijn ogen schadelijke symboolpolitiek.

Moeten wij dan mensen op de vlucht in Nederland verwelkomen? Ja, dat

hoort. Ten eerste mogen we nooit vergeten dat mensen op de vlucht net zo goed onze naasten zijn, gelijkwaardig aan ieder ander. Ten tweede hebben we na de Tweede Wereldoorlog met reden het VN-Vluchtelingenverdrag ondertekend. Internationale (mensenrechten)verdragen zijn juist belangrijk op de momenten dat ze niet zo goed uitkomen. Geregeld komt de vraag op of het VN-Vluchtelingenverdrag nog wel van deze tijd is, of het niet aangepast dient te worden, of het geen aanzuigende werking heeft. Dit komt vaak voort uit de zoektocht om de immigratie naar Nederland te beperken. Maar zoals de commissie-Donner in 2020 nog concludeerde: ‘Mensen vluchten niet vanwege het Vluchtelingenverdrag, maar uit vrees voor oorlog of vervolging.’² Opzeggen heeft geen nut, aldus de commissie-Donner. Ten derde past de opvang van mensen op de vlucht in het christendemocratische gedachtegoed. Zoals in het WI-stuk *Zij aan zij* al staat: ‘Mensen die vervolgd

Zelfs als we alle asielzoekers tegenhouden, blijven immigratierecords sneuvelen

worden wegens afkomst, religie of politieke overtuiging hebben recht op asiel. Dat is een humanitaire plicht die past bij onze Nederlandse cultuur. Wij blijven het land van Spinoza, Erasmus, Descartes en Anne Frank.’³

Hoe zou het CDA zich tot het asielvraagstuk moeten verhouden? Het grimmige vluchtelingen- en migratiedebat heeft bij uitstek een sterke stem vanuit het midden nodig. En daarbij is het midden nadrukkelijk geen kleurloos compromis.

In het WI-rapport *Breed kijken*, geschreven

door wijlen René Grotenhuis, staat dat de opvang van kwetsbare vluchtelingen onderdeel moet zijn ‘van een politieke agenda, die niet alleen vluchtelingen, maar ook andere sociaal, economisch en cultureel kwetsbare groepen omvat’.⁴ We hebben verbinding en gemeenschapszin nodig, in plaats van verdeling. We moeten groepen niet tegen elkaar uitspelen. Een hechte gemeenschap – met rechten en plichten voor iedereen – is namelijk de bestaansvoorwaarde van het individu: minder ik, meer wij. Barmhartigheid hoort daarbij. En het is dát verhaal dat we stevig, radicaal en met durf moeten aandragen. Waarbij de asielzoeker niet meer de rol krijgt van zondebok, maar onderdeel van de samenleving kan worden.

Eerlijk verhaal

We moeten het hebben over structurele oplossingen voor de opvangcrisis, en

bovenal trouw blijven aan onze beginselen en de verantwoordelijkheden die we dragen. Dat betekent ook dat we ons inzetten voor het beter spreiden van de opvangverantwoordelijkheid

in Europa – én voor het aanpakken van de grondoorzaken van gedwongen migratie.

Structurele oplossingen zijn nodig, zodat iemand die vlucht voor oorlog en geweld hier een tijdelijke veilige haven vindt, en zodat Nederlanders niet overvallen worden door stuurloos beleid en ophitsende taal. Dat kan alleen als we het eerlijke verhaal gaan vertellen over immigratie naar Nederland, en ons niet langer laten klemrijden door angst gevoed door onjuiste voorstellingen van zaken.

1 Elles van Ark, Wouter van Dis, Mariska Neefjes en Heidy van der Ploeg, *Visie op ontwikkelingssamenwerking*. Den Haag: CDA, Commissie Buitenland, 2022.

2 J.P.H. Donner en M. den Heijer, *Terechte zorg, verkeerd aanknopingspunt*. Den Haag: Ministerie van Justitie en Veiligheid, april 2020, p. 37.

3 Wetenschappelijk Instituut voor het CDA, *Zij aan zij. Toekomstperspectief voor Nederland in 2030*. Den Haag: CDA, juli 2020, p. 63.

4 René Grotenhuis, *Breed kijken. Vluchten, migratie en sociale samenhang in mondiaal perspectief*. Den Haag: CDA, december 2020, p. 13.